

จีนเปิดฟิวเจอร์น้ำมัน v2 แต่ฝุ่นปีโตรหยวนยังไกล

| บทกวี วรเพชรชยาภ

หลังจากที่รอคอยมานานกว่า 17 ปี ในที่สุดจีนก็ได้ฤกษ์เปิดตัวตลาดซื้อขายสัญญาน้ำมันล่วงหน้าในประเทศเป็นครั้งแรกไปแล้วกับตลาด “เซี่ยงไฮ้ อินเตอร์เนชันแนล เอ็นเนอร์จี เอ็กซ์เชนจ์” ที่นครเซี่ยงไฮ้ เมื่อวันที่ 26 มี.ค.ที่ผ่านมา

การเปิดตัวตลาดสัญญาล่วงหน้าในบ้านตัวเองเช่นนี้ แน่ใจว่าจะมีส่วนช่วยขยายบทบาทให้จีนกำหนดราคาน้ำมันโลกได้เพิ่มขึ้น จากเดิมที่อยู่ในฐานะผู้นำเข้าน้ำมันดิบรายใหญ่ที่สุดเบอร์ 1 ของโลกอยู่แล้ว แต่ที่ทั่วโลกให้ความสนใจมากที่สุดก็คือ การที่จีนจะหันมาใช้ “เงินหยวน” แทนที่ “ดอลลาร์” ในการซื้อขายครั้งนี้

รอยเตอร์สรายงานอ้างแหล่งข่าวที่เกี่ยวข้อง 2 รายว่า จีนจะนำร่องทดลองการใช้เงินหยวนซื้อขายสัญญา

น้ำมันล่วงหน้า ซึ่งอาจมีขึ้นอย่างรวดเร็วที่สุดภายในช่วงครึ่งหลังของปี 2018 นี้ ซึ่งสอดคล้องกับที่มีรายงานว่า หน่วยงานกำกับดูแลของจีนเริ่มแจ้งอย่างไม่เป็นทางการไปยังสถาบันการเงินหลายแห่งในประเทศ ให้เตรียมพร้อมรับการกำหนดราคาน้ำมันนำเข้าไปในค่าเงินหยวน

เท่ากับว่าจีนพร้อมแล้วที่พอจะต่อกรกับปีโตรดอลลาร์ที่ผูกขาดมานานับหลายทศวรรษ และจะเริ่มใช้ “ปีโตรหยวน” ในตลาดซื้อขายน้ำมันที่มีมูลค่ามหาศาลถึงราว 14 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ/ปี อย่างที่ไม่เคยมีใครทำได้สำเร็จมาก่อน

ที่จริงแล้ว การจะหันมาใช้สกุลเงินของตัวเองในการซื้อขายสัญญาน้ำมัน คงไม่ใช่เรื่องแปลกหรือเป็นไปได้หากอยู่ในฐานะประเทศผู้นำเข้าน้ำมันใหญ่สุดเบอร์ 1 ของโลก โดยจีนเพิ่งแซงหน้าสหรัฐขึ้นเป็นผู้นำเข้าน้ำมันดิบรายใหญ่ที่สุดในปี 2017 ที่ระดับ 8.4 ล้านบาร์เรล/วัน แซงหน้าสหรัฐที่ 7.9 ล้านบาร์เรล/วัน ไปหมดๆ

นอกจากนี้ จีนเองก็ยังคงต้องการผลักดันการใช้สกุลเงินหยวนในเวทีระดับโลกให้มากขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในปัจจุบันที่จีนกำลังแผ่ขยาย

อิทธิพลทางเศรษฐกิจและการเมืองผ่านเส้นทางสายไหมยุคใหม่ 1 แถบ 1 เส้นทาง (OBOR) ทั้งในเอเชียตะวันออก เอเชียใต้ เอเชียใต้ แอฟริกา และยุโรปตะวันออก

ในเบื้องต้นนั้นเป็นที่คาดว่าจีนอาจเริ่มซื้อน้ำมันด้วยเงินหยวนจากประเทศพันธมิตรอย่างรัสเซีย หรือแองโกลาก่อนเป็นอันดับแรก ซึ่งแหล่งข่าวระบุว่าบรรอยเตอร์ส์ว่าทั้งสองชาตินี้ต่างก็ต้องการลดการผูกขาดจากปิโตรดอลลาร์ลงเช่นกัน และต่างก็เป็นผู้ส่งออกน้ำมันรายใหญ่ให้กับจีน

หากประสบความสำเร็จ นี่จะเป็นครั้งแรกที่มีการซื้อขายน้ำมันด้วยสกุลเงินอื่นอย่างเป็นระบบ นอกเหนือจากที่ประเทศคูเวตของสหรัฐเคยพยายามทำมาก่อนหน้านี้ แต่ก็ไม่สำเร็จหรืออยู่แค่ในวงจำกัดเล็กๆ เท่านั้น

อย่างไรก็ดี ในมุมมองของนักวิเคราะห์ส่วนใหญ่หลายสำนัก การใช้ปิโตรหยวนเพื่อเพิ่มบทบาทของค่าเงินหยวนในการค้าระหว่างประเทศ และให้จีนได้มีบทบาทในการกำหนดราคาน้ำมันมากขึ้นนั้น เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจริงและเป็นไปได้ แต่หากจะมองไปไกลถึงขั้นจะมาเขย่าเสถียรภาพของปิโตรดอลลาร์นั้น คงยังไกลเกิน

จริง อย่างน้อยก็ในช่วง 5-10 ปีนี้ คงยังไม่ได้เห็นง่ายๆ นัก

ไมเคิล ไมตัน นักวิเคราะห์ด้านเอเชียจากบริษัทที่ปรึกษาด้านพลังงาน เอ็นเนอร์จี แอสเปกต์ ให้มุมมองกับอัลจาซีราว่า การเคลื่อนไหวของจีนครั้งนี้จะช่วยเพิ่มธุรกรรมเงินหยวนมากขึ้นได้ในอนาคต แต่ในภาพรวมแล้วจะยังไม่มียุโรปเปลี่ยนแปลงไปมากนัก การซื้อขายน้ำมันทั่วโลกจะยังอยู่บนพื้นฐานของดอลลาร์สหรัฐเป็นหลัก และการเปิดตลาดปิโตรดอลลาร์น้ำมันของจีนในครั้งนี้ ก็ยังไม่ถึงขั้นที่เรียกได้ว่าเป็น “ตัวพลิกเกม”

และปัจจัยหลักๆ ที่จะจำกัดปิโตรหยวนก็ไม่ใช่การขัดแย้งขัดจากสหรัฐหรือใคร แต่เป็นข้อจำกัดภายในของจีนเองที่ “ยังไม่พร้อม”

การจะทำให้เงินหยวนสามารถขึ้นเป็นค่าเงินทางเลือกในการซื้อขายน้ำมันชนิดที่เทียบชั้นดอลลาร์ได้นั้น จีนจำเป็นต้องยอมแลกกับการปล่อยเงินหยวนให้เคลื่อนไหวไปตามกลไกตลาดอย่างเสรี จากเดิมที่ทุกวันนี้จีนยังควบคุมอัตราแลกเปลี่ยนค่าเงินหยวนอยู่เป็นหลัก โดยปล่อยให้เคลื่อนไหวตามกลไกตลาดแค่เสี้ยวหนึ่งเท่านั้น ทว่า หากต้องประกอบจากทุก

ทางแล้ว โดยเฉพาะนโยบายของรัฐบาลประธานาธิบดี สีจิ้นผิง ที่เน้นคุมความเสี่ยงทางการเงินในบ้านเป็นหลัก เพื่อเน้นการใหญ่ของจีนในอนาคต จะเห็นได้ว่า แทบไม่มีโอกาสเลยที่จีนจะยอมปล่อยมือการควบคุมเงินหยวนในตอนนี้เพื่อแลกกับอำนาจเรื่องน้ำมันหรือการดันเงินหยวนสู่เวทีสากล ซึ่งล้วนไม่ใช่สิ่งที่จีนถือเป็นเรื่องจำเป็นเร่งด่วน นอกจากนี้ จีนเองก็ยังมีความเสี่ยงภายในบ้านอีกมากที่จำเป็นต้องจัดการให้ดี ไม่ว่าจะเป็นวิกฤตหนี้สิน การผลิตส่วนเกิน และปัญหาต่างๆ ที่รัฐจำเป็นต้องกุมอำนาจทั้งด้านการเงินและด้านอื่นๆ ได้อย่างเบ็ดเสร็จจตามแบบฉบับจีน

และแม้ว่าจะพยายามลดการพึ่งพาภาคการส่งออกเพื่อหันไปกระตุ้นการบริโภคภายในมากขึ้น แต่การปรับเปลี่ยนโมเดลเศรษฐกิจในเขตเศรษฐกิจขนาดใหญ่อันดับ 2 ของโลก ที่มีประชากร 1,400 ล้านคนนั้น ก็ไม่ใช่เรื่องง่ายที่จะปรับเปลี่ยนกันได้เร็วภายในปีสองปี ซึ่งจีนย่อมไม่มีทางเลือกปล่อยให้เงินหยวนแข็งค่าขึ้นมากเกินไปจนกระทบภาคการผลิตและส่งออกที่ยังเป็นหัวใจหลักของเศรษฐกิจ ภายในช่วง 2-3 ปีนี้เป็นอย่างต่ำอย่างแน่นอน

ความสำเร็จที่จีนน่าจะต้องการเห็นน่าจะเป็นความพยายามทยอยให้เงินหยวนขึ้นมามีบทบาทในการค้าและการรับชำระระหว่างประเทศมากขึ้นกว่าในปัจจุบันมากกว่า ที่แม้จีนจะพยายามดันเงินหยวนมาหลายปี ทั้งผ่านความร่วมมือสวอป การตะลุมตุ้งเคลียร์ริงเฮาส์ในต่างประเทศ และผ่านการลงทุนทวิภาคีภายใต้เส้นทาง OBOR แต่ปริมาณธุรกรรมเงินหยวนที่มีการใช้กันทั่วโลกจากการติดตามบน SWIFT ก็ยังขึ้นๆ ลงๆ ซึ่งในสิ้นปี 2017 ที่ผ่านมาก็ร่วงลงมาอยู่ที่ 7 จากเดิมที่เคยขึ้นไปตีสูงสุดในอันดับ 4 มาก่อน ก่อนจะขยับขึ้นมาที่ 5 เมื่อต้นปีนี้

ปิโตรหยวนจึงย่อมไม่ใช่หัวใจหลักของจีนที่จะมาท้าทายสหรัฐในเร็วๆ นี้ แต่เป็นกลยุทธ์ระยะยาวที่ค่อยๆ แทรกซึมให้มีความสำคัญขึ้นมาอย่างช้าๆ ตามสโตลิคคิดการใหญ่ใจต้องนั่งแบบจีน ที่มองกันระยะยาวอีก 10-20 ปีหลังจากนี้ ■